



Parisa Liljestrand: Inledningsanförande vid Folk och Kultur 2023

Talare
Parisa Liljestrand
Kulturminister

Datum
8 februari 2023

Plats
Eskilstuna

- 1 Det är en väldigt speciell känsla att stå här och tala inför just er. I den här salen
sitter konstnärer, regissörer, författare och musiker. Kulturskapare. Här sitter
också kulturpolitiker och -tjänstemän, representanter för institutioner och
myndigheter, evenemangsarrangörer och entreprenörer. Kulturens
5 möjliggörare, som står för infrastrukturen. Och inte minst finns här, och dit kan
jag nog räkna er alla, vana kulturkonsumenter.

Som kulturminister vet jag att det är mycket tack vare er, ert engagemang och
ert hårda arbete, som Sverige kan skryta med ett så fantastiskt kulturliv.

10

Men jag vet också att kulturen står inför stora utmaningar.

- En utmaning som jag vet att många av er brottas med dagligen, är hur kulturen
ska nå ut till nya grupper. För faktum är, att många som växer upp idag aldrig
15 får förmånen att ta del av det ni skapar.

Jag kom själv till Sverige från Iran som litet barn. I mitt föräldrahem var
kulturinslag vanliga. Den persiska kulturen och traditionen är stark och levande
i människors vardag och relationer.

20

- Hemma hos oss var sång, dans, musik och dikt närvarande i vardagen. Det
strömmade ofta persisk musik från kassettbanden, artister som Googoosh och
Dariush. Det reciterades dikter från Hafez och Rumi. Kulturen omfamnade
även oss barn i de berättelser och historier som var en del av vårt arv och som
25 återberättades via muntlig tradition.

Men trots en kulturell identitet och bakgrund, så växte jag inte upp med de
referenser och kulturella koder som krävs för att låsa upp dörren till den svenska
kulturen och dess – ibland – slutna rum. Kontexten var ny, den kulturella

identiteten och arvet var nytt och mina tidigare referensramar fungerade inte. Jag tappade en del av min identitet. Men jag hade tur, för jag mottogs i ett sammanhang som bildade mig i en ny kulturell kontext. Och undan för undan låstes de slutna rummen upp och jag blev rikare.

35

I morgon ordnas ett scensamtal här på Folk och Kultur med titeln ”Jag har aldrig sett teater eller dans’ säger 18-årig gymnasist.” Tillgång till kulturen får aldrig vara en fråga om klass eller bakgrund. Vi behöver gemensamma insatser för att slipa ned trösklarna. När Riksteatern sätter upp sina föreställningar på
40 Eskilstuna Teater kostar en ungdomsbiljett 95 kronor, betydligt billigare än en biobiljett. Ändå är jag rätt säker på att det är fler 18-åringar som aldrig varit på teater än som aldrig varit på bio.

45

Tillgång till olika kulturformer är alltså inte bara en fråga om pengar, om entréavgifter och biljettpriser. Saknar man de kulturella koderna, kan kulturlivet och kulturarvet upplevas som väldigt avlägset. Som någon annans. Den guldfoajé som för många är porten till en värld av upplevelser, blir för andra en signal om att vända i dörren. Det är tio stopp på blå linjen från Husby till Kungliga Dramatiska Teatern, femton minuters cykelväg från Rosengård till
50 Malmöoperan. För många upplevs det avståndet som en milsvid öken.

55

Själv hade jag turen att växa upp i Vallentuna, ett samhälle där lärare, bibliotekarier och andra vuxna i min närhet hjälpte mig att erövra de kulturella koderna. Genom litteraturen fick jag tillträde till rum som tidigare varit slutna
55 för mig, till referenser som gjorde att jag kunde hänga med i samtal som tidigare lämnat mig utanför. Så småningom valde jag själv att bli lärare och rektor. Skolan är Sveriges största kulturinstitution. Dit kommer alla barn, även de som växer upp i hem utan böcker. Där får också de chansen att lära känna vårt gemensamma kulturarv och göra det till sitt.

60

För mig är det här en viktig prioritering i kulturpolitiken. Vi behöver diskutera hur den offentligfinansierade kulturen kan göras åtkomlig för alla, hur vi ska få ut så mycket kultur till medborgarna som möjligt per skattekrona. Det gäller både på statlig nivå, i kommuner och regioner. En lyckad kulturpolitik mäts inte
65 i antal strategidokument som tas fram eller hur många tjänstemän som sysselsätts i det offentliga, utan i hur många och vilka grupper som besöker föreställningar, utställningar, konserter och biografer. Det här behöver vi diskutera utan skygglappar, bortom gamla kulturpolitiska skyttegravar.

Alla vi som arbetar med kultur, måste inse att kulturens roll inte bara är att testa gränser, utan också att bidra med sammanhållning. Kulturen och kulturarvet är vår gemensamma lägereld. Inte minst i tider av oro, kris, ja till och med krig.

75 Kriget i Ukraina är en väckarklocka, en påminnelse om att det gemensamma kulturarvet bidrar till styrka, sammanhållning och försvarsvilja. När vi till exempel inleder arbetet med att ta fram en kulturkanon är det för att bjuda in till värmen kring elden, och hjälpa fler att knäcka de kulturella koderna. Jag ser fram emot att göra det tillsammans med er.

80

Kriget i Ukraina är också en påminnelse om att kulturarvet är en måltavla. Konst stjäls för ekonomisk vinning. Arkiv och historiska artefakter förstörs för att påverka historieskrivning och erodera kulturella identiteter. Fria och oberoende medier är de auktoritära krafternas värsta fiende. Beredskapsfrågorna
85 kommer att ta mer plats i kulturpolitiken framöver.

90

På 80-talet kom jag från Iran – ett land präglad av förtryck, till Sverige – ett land med starka medborgerliga fri- och rättigheter. I vuxen ålder, som lärare och rektor, har jag sett det som min uppgift att utrusta barn och unga med kunskap och förståelse om vad dessa friheter och rättigheter innebär. Den resan påverkar mig också som kulturminister.

Med makt följer ansvar, och för min del handlar det ansvaret bland annat om att sätta gränser för mitt eget inflytande.

95

Från regeringens sida kan vi forma förutsättningarna för att skapa och producera kultur. Men vi ska aldrig forma innehållet i kulturen. Så länge jag är kulturminister, kommer målet att vara en kultur som är fri från politiska pekpinnar, och tillgänglig för så många som möjligt – oavsett klass, bakgrund,
100 kön eller ålder.

Tack!

Källa

105 <div>Manuskript hämtat från regeringen.se (2026-02-27)</div>

Taggar

Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/parisa-liljestrand-inledningsanforande-vid-folk-och-kultur-2023>

110

115

120

125

130

135

140

145